

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Torgarden, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Kari Tønset Guttvik
Miljøvernavdelingen

Innvalgstelefon
73 19 92 05

Vår dato
21.09.2017
Deres dato
15.09.2017

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2017/5484-443.1
Deres ref.

Osen kommune
Rådhusveien 13
7740 STEINSDALEN

Tillatelse - fysisk tiltak - nedgraving av vannledning - kryssing av Steinsdalselva - Osen kommune

Osen kommune gis tillatelse til å gjennomføre nedgraving av vannledning over Steinsdalselva ved Kvernland i forbindelse med vannforsyningsanlegg. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag (15.11.2004), § 1, bokstav a. Det er i samråd med NVE satt vilkår for å redusere eventuelle skadevirkninger av tiltaket.

Vi viser til søknad fra Osen kommune vedlagt e-post av 20.07.2017, og tilhørende korrespondanse. Det vises også til NVEs vurdering av og veiledning til tiltaket (epost av 31.08.2017).

Beskrivelse av tiltaket

Osen kommune skal krysse Steinsdalselva ved Kvernland med vannledning til grunnvannsbrønn etablert ved gnr./bnr. 30/5 og 6. Det er nå bestemt at det skal bygges nytt pumpeanlegg ved denne brønnen og i den forbindelse har kommunen behov for å krysse Steinsdalselva mellom gnr./bnr. 31/3 og 31/8, se vedlagte kartutsnitt. Kryssing ønskes gjennomført med bruk av gravemaskin, og hvor det legges to foringsrør parallelt over elva. Rør som ønskes brukt er PE 160 mm med belastningslodd og med en gravedybde på ca. 100 cm. Kryssing er planlagt på skrå av elva, og på et tidspunkt hvor det er lav vannstand.

Sentrale miljøbestemmelser og retningslinjer

Naturmangfoldloven, nml (kgl. res. 19.06.2009) setter nye og strengere krav til beslutninger som berører naturmangfoldet. Naturmangfoldloven skal komme til anvendelse i alle beslutninger, også etter sektorlovene og plan- og bygningsloven. I vedtak skal det synliggjøres hvordan prinsippene i nml kapittel 2 (§§ 8-12) er vektlagt.

Vannforskriften (kgl. res. 15.12.2006) skal gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av alle vannforekomster. For gjennomføring av nye inngrep (§ 12) skal *"samfunnsnyttene av de nye inngrepene eller aktivitetene være større enn tapet av miljøkvalitet"*. Vannkvaliteten skal ikke bli dårligere enn «god» tilstand.

Vannressursloven har til formål å sikre en samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann (§ 2). Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen, uten at det skjer i medhold av reglene i § 12 eller § 15, eller med konsesjon fra vassdragsmyndigheten (§ 8). For øvrig gjelder en generell aksomhetsplikt (§ 5) og erstatningsansvar for mulige skader (§ 47) ved tiltak uten konsesjon.

Verna vassdrag (kap 5, § 32-35) gir særlige beskyttelsesregler etter Stortingsvedtak. Hensikten med verneplanen er å sikre helhetlige nedbørfelt med sin dynamikk, variasjon og verdier fra fjell til fjord. Vernet gjelder først og fremst mot kraftutbygging, men verneverdiene skal også tas hensyn til ved andre inngrep.

Vannressursloven (§ 11) sier at en økologisk funksjonell kantsone skal opprettholdes langs vassdrag.

Laks- og innlandsfiskeloven (15.05.1992) skal sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens mangfold og produktivitet bevares. Innenfor disse rammer skal loven gi grunnlag for utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning, til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere.

Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag (15.11.2004) skal sikre at fysiske tiltak ikke skader anadrom laksefisk eller deres leveområder. Det er et generelt forbud mot tiltak som medfører eller kan medføre fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk eller andre ferskvannsorganismer.

Fylkesmannens vurdering

Steinsdalselva er et verna vassdrag – dette gir føringer for at alle tiltak i elva utføres på en mest mulig skånsom måte. Fordi planlagt graving kan påvirke laksefisk og annet ferskvannslevende liv i vassdraget, vil aktiviteten omfattes av lakseloven og forskrift for fysiske tiltak i vassdrag (15.11.2004), all den tid saken ikke behandles av NVE etter vannressursloven (konsesjonssak). NVE har likevel gitt veiledning til tiltaket:

«NVE mener at kryssingen kan utføres uten større konflikter med almene interesser i vannressursloven. Det forutsettes at ledningen graves ned i elvebunnen og at dekklaget etableres på nytt for å unngå erosjon. Det tryggeste er å etablere nytt dekklag av samfengt sprengt stein. Steinmassene/dekklaget må ikke stikke oppå over elvebunnen slik at det oppstår virvler og erosjon. Området må forlates ryddig og så naturlig som mulig. Fylkesmannens miljøvernaveiing bør kontaktes for å uttale seg om forholdet til fisk og gyteplasser – og hvilket tidspunkt som er mest egnet for gravearbeidet. Forholdet til private interesser må ordnes av tiltakshaver».

På grunn av fare for forringelse av gyte- og oppvekstareal for laksefisk og andre vannlevende arter er Fylkesmannen generelt restriktiv med tillatelser til graving i vassdrag. Spesielt gjelder dette i tiden slutten av september/medio oktober til

juni (avhengig av det enkelte vassdrags gytetidspunkt og klekketidspunkt), når rogn og yngel er tilknyttet elvebunnen. Selv om fysiske tiltak i vassdrag av hensyn til laksefisk helst bør gjøres noe tidligere på høsten, vurderer vi at tillatelse kan gis på grunn av at tiltaket i hovedsak gjøres før gyting, og har begrenset omfang og varighet. Det oppfordres til at gravingen gjennomføres så raskt som mulig.

Fylkesmannen har fått informasjon om at den rødlistete arten elvemusling (*Margaritifera margaritifera*) finnes i vassdraget, men den er så langt bare påvist nedenfor Normelandfossen. Tiltakshaver må undersøke kryssningsområdet og flytte elvemuslingen hvis den finnes i området. Arbeidet bør ellers innrettes slik at det skaper så lite erosjon og nedstrøms sedimentering som mulig. Dette er gunstig både for laksefisk, elvemusling og annet liv i elva. Vi viser for øvrig til NVE når det gjelder teknisk gjennomføring og erosjonsforebygging.

Samfunnsnyttene av tiltaket vurderes å være større enn tapet av miljøkvalitet ved inngrep (vannforskriften, § 12). Vi mener at vi har nok kunnskapen om mulige virkninger av et slikt kortvarig og avgrenset tiltak på laksebestanden og annet liv i Steinsdalselva (jf. nml § 8) til at det kan gjøres vedtak uten ytterligere undersøkelser. På bakgrunn av dette kommer føre-var-prinsippet (§ 9) ikke til anvendelse. Samlet belastning på elven av slike tiltak (§ 10) vurderes å være svært begrenset både i tid og rom. Vi mener kommunens beskrivelse av gjennomføringen ivaretar prinsippet om bruk av miljøforsvalgte teknikker og driftsmetoder (jf. nml § 12), forutsatt at det tas hensyn til elvemusling hvis den finnes her, og at avtalen med entreprenør omfatter veiledning i forhold til vassdrags- og naturhensyn, og krav til beskyttelse mot vannforurensning fra kjøretøy og anlegg.

Vedtak

I henhold til lov om laks og innlandsfisk (kgl. res av 15.05.1992) og forskrift om fysiske tiltak i vassdrag (av 15.11.2004) § 1 bokstav a, gis Osen kommune ved Roald Bratberg, tillatelse til fysiske tiltak i Steinsdalselva. Tillatelsen gjelder fra og med 25. september til 13. oktober 2017, og er gitt på følgende vilkår;

1. Søk etter elvemusling gjennomføres av kompetent person/miljø før graving. Hvis elvemusling finnes skal disse flyttes og tilbakeføres etter at tiltaket er gjennomført og bunns substrat er stabilisert.
2. Grunneier og Osen elveeierlag varsles om gjennomføring.
3. Ledningen krysser elva som beskrevet i søknaden.
4. Gravingen gjennomføres etter veiledning fra NVE som videreformidles til maskinfører, slik at negativ virkning av tiltaket på livet i og ved elva begrenses i tid og rom. Veiledningen skal omhandle hensyntaken til natur, laks, elvemusling og erosjon- og flomforebygging.
5. Traseen begrenses i bredde og dybde til det absolutt nødvendige.
6. Det skal legges til rette for at kantskog reetableres naturlig og i samme bredde som før.
7. Lokale masser tas vare på og stein legges tilbake på en slik måte at elvebunnen framstår som før tiltaket.
8. Hvis ikke-stedegne masser skal brukes, skal det kvalitetssikres at fremmede arter eller sykdommer ikke overføres til elv eller elvenært område.

9. Det må ikke overføres vann fra andre nedbørfelt/vassdrag i forbindelse med tiltaket.
10. Entreprenøren skal ha rutiner for å unngå forurensning fra anlegget/anleggsmaskiner til vassdraget.
11. Etter at tiltaket er gjennomført skal elva og elvebunnen framstå som før tiltaket ble satt i verk.
12. Tiltaket dokumenteres med bilder som tas før, under og etter tiltaket, der elva/elvebunnen og elvebredder med kantvegetasjon framgår av bildene. Disse oversendes som sluttrapport til Fylkesmannen.
13. Det skal føres tilsyn med anlegget/kryssingen etter første flom.

Denne tillatelsen gjelder bare tiltak (graving) i elva i forbindelse med at vannledning skal krysse elva.

Klage

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet (jf. forvaltningslovens § 28) innen tre uker etter at brevet er mottatt. En eventuell klage skal begrunnes og sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Stein-Arne Andreassen (e.f.)
miljøverndirektør

Kari Tønset Guttvik
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi:

Miljødirektoratet
Norges vassdrags- og
energidirektorat
osen elveeierlag

Postboks 5672 Sluppen
Vestre Rosten 81

7485	TRONDHEIM
7075	TILLER
7740	STEINSDALEN